

DOCUMENTE DESPRE SFÂNTU GHEORGHE ȘI SECUIME ÎN ARHIVELE BRAȘOVENE

Elisabeta Marin

În colecțiile și fondurile bogatului tezaur documentar aflat în păstrare în arhivele Brașovului se află și documente referitoare la Sfântu Gheorghe și ținutul Covasnei. Ele se întind pe o perioadă cuprinsă între anii 1415-1944.

În fondul Primăria Brașov - colecția Privilegii - documentele date între 1415 și 1871 se referă în mare parte la probleme de posesiune, jurisdicție, schimburi de mărfuri, înființare de bresle, iar în seria AMBv există și unele date referitoare la redobândirea unor iobagi fugiți de pe domeniile castelului Bran în localitățile Lisnău, Sântionlunca, Sf. Gheorghe, Zăbala, Budila, Chilieni.

Alte date se află în colecția de documente a Liceului Honterus, colecția de documente a Biscricii Negre, colecția de documente a Bibliotecii Astra - donația George Moroianu, fondurile Inspectoratului Industrial Brașov, Prefectura județului Brașov. Relevante sunt însă unele date cuprinse în colecția "Recensământul populației". Aici pe lângă cele referitoare la Brașov și Țara Bârsei întâlnim și recensăminte pentru preturile Sf. Gheorghe, Brateș, Tg. Secuiesc [Colecția Recensământul populației, P XV, doc. 32; 35]

Astfel în tabelul general, din anul 1857, pentru zona Sf. Gheorghe, sunt cuprinse un număr de 37 (38) de localități după cum urmează: Dobolii de Jos (Alldoboly mit Tarkasvagi); Angheluș (Angyalos); Araci (Arapatak); Arcuș (Arkos); Bicfalău (Bikfalva); Bicsad (Biksad); Bodoc (Bodok); Dobârlău (Dobollo); Vâlcele (Előpatak); Ariușd (Erősd); Etfalău / Zoltan (Etfalva); Fotoș (Fotos); Ghidfalău (Gidofalva); Hăghig (Hidveg mit Nyaraspatak); Ilieni (Illyefalva); Călnic (Kalnask); Chilieni (Killyen); Comalău (Komollo); Chichiș (Kökőos); Valea Crișului (Koröspatak); Sântionluncă (Laborfalva); Arini (Lugeth); Lisnău (Lisnyo); Măgheruș (Magyaros); Malnaș (Malnas); Mărtănuș (Sepsi Martanos); Micfalău (Mikoujfalú); Olteni (Oltzem); Reci (Rety); Sfântu Gheorghe (St. Gyorgy); Sâncraiu (Szt Iliraly); Sântionluncă (S St. Ivany); Sf. Maria (Szemerja - Zentmaria, devenit ulterior cartier al orașului Sf. Gheorghe); Coșeni (Szotyor); Ozun (Uzon); Zălan (Zalan); Valea Zălanului (Zalanpatak); Zoltan (Zoldan).

Tabloul de recensământ este foarte amănunțit și cuprinde 66 de rubrici referitoare la locuitorii din localitățile amintite mai sus, astfel: numele comunelor, (comunităților); nr. orașelor, cartierelor, târgurilor, satelor, chiriașilor.

I - După confesiune: catolici (1.latini, 2.greco-catolici, 3.armeni); 4.neuniți (ortodocși, greci, 5 armeni); evanghelici (6 luterani, 7 reformați); 8 unitarieni; 9 evrei; 10 alte confesiuni.

II - După profesii, ocupații sau alte surse de întreținere: 11 clerici, 12 funcționari, 13 militari, 14 literați, artiști. 15 judecători, notari, 16 personal sanitar, 17 proprietari de pământuri, 18 proprietari de case și rentieri, 19 fabricanți, 11 industriași, 20 comercianți, 21 luntrași și pescari, 22 lucrători auxiliari agricultură, 23 lucrători auxiliari în industrie, 24 lucrători auxiliari în comerț 25 alți slujbași, 26 zilieri; alții: 27 bărbați peste 14 ani, 28 femei și copii;

III. - După vârstă: 29 de la naștere până la 6 ani, 30 peste 6 - 12 ani, 31 între 12-14

ani. Bărbați în vârstă de: 32 -14 ani; 33 - 15; 34 - 16; 35 - 17; 36 - 18; 37 - 19; 38 - 20; 39 - 21 după care urmează rubricile 40 peste 21 - 24 ani; 41 peste 24-26; 42 - peste 26-40; 43 peste 40-60; 44 peste 60 ani. Femei: 45 de la naștere până la 6 ani; 46 peste 6 - 12 ani; 47 peste 12 - 14ani; 48 peste 14 - 24 ani; 49 peste 24 - 40 ani; 50 peste 40 - 60 ani; 51 peste 60 ani.

IV. - După situație socială (stare civilă): *bărbați*: 52 necăsătoriți, 53.căsătoriți, 54 văduvi; *femei*: 55 necăsătorite, 56 căsătorite, 57 văduve.

V. - După domiciliu: *bărbați*: 58 prezenți, 59 absenți; *femei*: 60 prezente, 61 absente.

Suma totală 62 a localnicilor bărbați și femei prezenți, 63 a străinilor, 64 a întregii populații prezente, 65 a localnicilor bărbați și femei absenți, 66 totalitatea populației prezente și absente.

Documentul datat la 8 martie 1858 pentru recensământul din 1857, are pentru situația comparativă următoarele rezultate: pentru două târguri și treizeci și șase de sate, 6896 de case în care locuiesc 7902 locatari din care: catolici-3546, greco-catolici-893, neuniți(ortodocși)-7461, evanghelici-luterani -53 și reformați-17572; unitarieni-2520; evrei - 133. După profesii: clerici-53, funcționari-99, militari-100, literați 11 artiști-1, judecători și notari-3, personal sanitar-9; proprietari de pământ-3068; proprietari de case și rentieri -5; fabricanți și industriași-175, comercianți-16, lucrători auxiliari agricultură-5, lucrători auxiliari în industrie-20, lucrători auxiliari în comerț-6, alți slujbași-49, zilieri-4081 alții: bărbați peste 14 ani-3172, femei și copii-21490.

III. - După vârstă: de la naștere până la 6 ani-2863, peste 6 - 12 ani-2321, între 12-14 ani-556. Bărbați în vârstă de: 14 ani-239; 15 ani-307; 16-202;17-300; 18-269; 19-293; 20-288; 21-160 după care urmează rubricile peste 21 - 24 ani-672; peste 24-26-491; peste26-40-2848; peste40-60-2964; peste 60 ani-1954. Femei: 45 de la naștere până la 6 ani-2746; 46 peste 6 - 12 ani-2360; 47 peste 12 - 14ani-771; 48 peste 14 - 24 ani-271; 49 peste 24 - 40 ani-4054; 50 peste 40 - 60 ani-2882; 51 peste 60 ani-1007.

IV. - După situație socială (stare civilă): *bărbați*: 52 necăsătoriți-9243, 53 căsătoriți-6201, 54 văduvi - 453; *femei*: 55 necăsătorite-8652 56 căsătorite-6350, 57 văduve-1459.

V. - După domiciliu: *bărbați*: 58. prezenți-15328, 59. absenți-569; *femei*: 60. prezente-16152, 61. absente-309.

Suma totală a 62. localnicilor bărbați și femei prezenți-31480, 63. a străinilor-431, 64. a întregii populații prezente-31911, 65. a localnicilor bărbați și femei absenți-878, 66. totalitatea populației prezente și absente-32789.

În documentul nr. 35, cu aceeași rubricatură se specifică o analiză explicativă asupra recensământului populației din 1857 în comparație cu recensământul din 1850. Documentul are aceeași dată ca cel anterior, 8 martie 1858, emis la Sfântu Gheorghe și se face observația că recensământul din anul 1850 nu a fost corect întocmit pentru cele două confesiuni grecești și astfel mulți ortodocși au fost trecuți la greco-catolici, numărul acestor credincioși apare incorect. S-au mai consemnat și alte erori la recensământul din 1850.

Datele prezentate în lucrarea de față ar putea fi o invitație la cercetarea unor documente încă necunoscute.

[În anexa, copii xerox după documentele prezentate].

J e u r e i c h n i s s																																																																		Zusammen		Anmerkungen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
III. Rang, dem Alter																																	IV. Rang, dem Grade											V. Rang, dem Unteroffizier																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
männlich											weiblich											männlich											weiblich											Zusammen		Anmerkungen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46		47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
1. bis 10. Jahr											11. bis 20. Jahr											21. bis 30. Jahr											31. bis 40. Jahr											41. bis 50. Jahr		Anmerkungen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
1. bis 10. Jahr											11. bis 20. Jahr											21. bis 30. Jahr											31. bis 40. Jahr											41. bis 50. Jahr																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						

E i n h e i m i s c h e																																		
I. Nach der Religion										II. Nach dem Berufe, Gewerbe oder der Unterhaltungsart																								
Name	Geburtsjahr	Geburtsort	Religion	Stand	Evangelisch										Catholisch										Sonstige									
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	2															

[illegible]